

# Musiikin YSO-konversio - aikataulu ja toteutus

Jarmo Saarikko

Tietoasiantuntija, Kansalliskirjasto

Musiikin kuvailupäivä, Helsinki, 15.5.2019

# YSAsta ja Allärsista YSOon

[www.kiwi.fi/display/ysall2yso](http://www.kiwi.fi/display/ysall2yso)

The logo for Finto, featuring a series of blue vertical bars of varying heights on the left, followed by the word "finto" in a bold, lowercase, blue sans-serif font.

The logo for Melinda, consisting of three stylized, overlapping letters: a green 'M', a blue 'M', and a dark blue 'M', stacked vertically.  
Melinda

# Aiheet

## § Sanastot

§ Musa ja Cilla à YSA ja Allärs à YSO, SLM, Seko

## § Konversiosäännöt

## § Konversion toimenpiteet

§ Sanastomuutokset, ketjun osakenttien tiedot omiin kenttiinsä

## § Konversion aikataulu

## § Paikallistietokannat ja Finna

## § Liittyvät esitykset

§ Ulla Ikäheimo: Musiikkiaineisto Melindassa

§ Tapani Moisio: RDA ja musiikin kuvailu

§ Katri Riiheläinen: Musiikkiaineiston kuvailusta Kirjastopalvelussa

§ Iltapäivän sessio: Musiikin kuvailukäytännöt II:

# YSAsta YSOon - mistä on kyse?

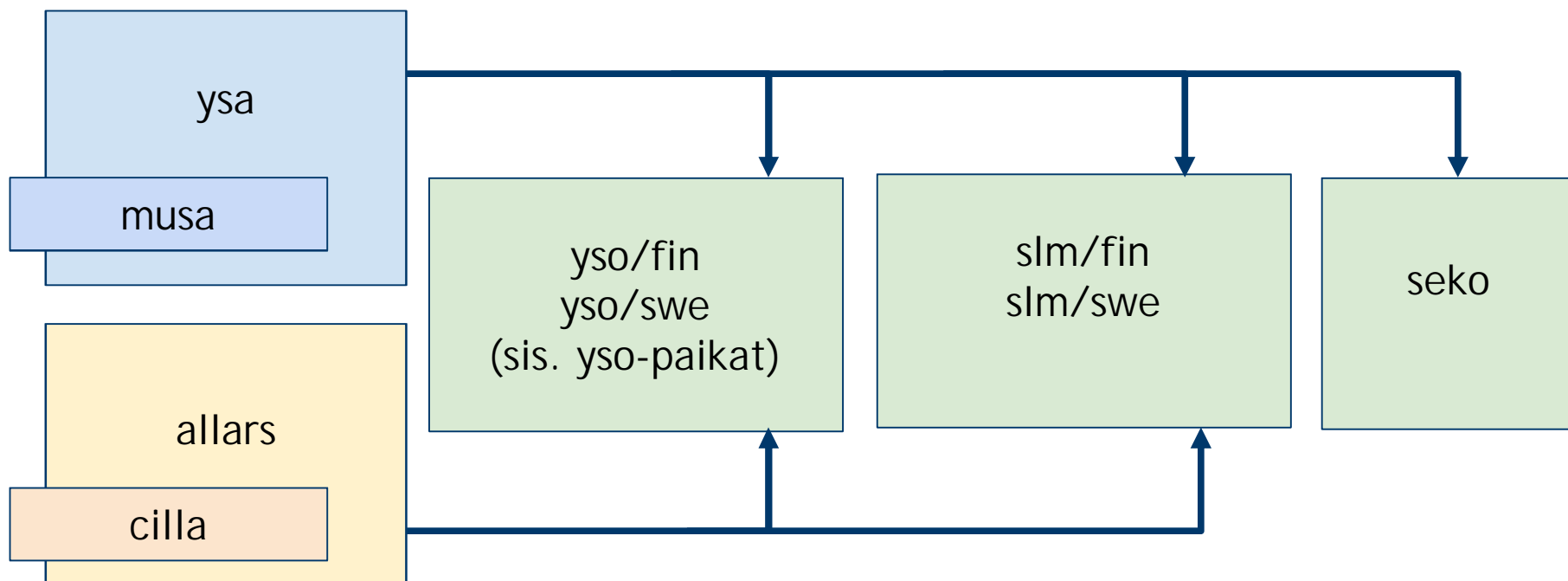
## § Mitä?

- § Korvataan YSAlla ja Allärsilla tehdyt kuvailut niiden YSO-vastineilla (ml. YSO-paikat)
  - § Myös Musa ja Cilla -kuvailut käsitellään
  - § Lisätään tietueisiin termin lisäksi myös URI-tunnisteet
- § Otetaan YSO (ALLFO) käyttöön kuvailussa - myös:
  - § SLM (FGF) suomalainen lajityyppi- ja muotosanasto
  - § SEKO - Suomalainen esityskokoonpanosanasto

## § Miksi?

- § Parempi tuki monikielisyydelle
  - § Päällekkäinen työ vähenee ja kattavuus paranee
- § Linkitykset muihin sanastoihin
- § Tunnisteiden edut, linkitetty data

# YSO-siirtymään liittyvät sanastot



# Siirtymä käytännössä

- § Konversio tarkoittaa tietokantojen bibliografisten tietueiden asiasanakenttien konvertoimista YSA- ja Allärs-asiasanoista YSO-käsitteiksi
  - § YSO, YSO-paikat, SLM (ja musiikkiaineiston osalta SEKO)
  - § Kansalliskirjasto hoitaa keskitetysti Melinda-konversion sekä Voyager- ja Voyagerista Kohaan siirtyneiden korkeakoulukirjastojen konversiot
  - § Lisäksi Kansalliskirjasto tarjoaa yleiskäyttöisen konversio-ohjelman paikalliskantoja varten
    - § Kirjastojen pitäisi olla tästä yhteydessä järjestelmätoimittajiinsa
- § Konversion lisäksi siirrytään kuvailussa käyttämään YSOa
  - § YSO ja SLM käsitteet konvertoidaan Finton RDF muodosta MARC21 auktoriteettitietueiksi ja tuodaan Asteriin

# Konversio käytännössä

## § Konversiosäännöt

§ Säännöt valmisteltu kahdessa konversioyhteistyöryhmässä

§ Kansalliskirjasto, Helsingin yliopiston kirjasto, Åbo Akademi Bibliotek, Piki- ja Vaski-kirjastot, Sisällönkuvailun asiantuntijaryhmä, Kuvailevan metatiedon asiantuntijaryhmä, Musiikin metatiedon asiantuntijaryhmä, Kuvailustandardiryhmä

§ Toinen yhteistyöryhmä valmisteli erikseen musiikki- ja elokuva-aineistoihin liittyviä sääntöjä

§ Kahdet säännöt

§ Auktoriteettitietueille (YSO MARC-muotoon Asteriin)

§ Bibliografisille tietueille (Melinda ja paikalliskannat)

# Musiikki- ja elokuva-aineistojen konversioryhmä

- § Musiikin ja elokuvan näkökulma konversioon
- § Käsittelee ja hyväksyy musiikkisanastojen konversiosäännöt
- § Puheenjohtaja Matias Frosterus (Kansalliskirjasto), edustajia eri asiantuntijaryhmistä (KUMEA, Kuvailustandardiryhmä, Sisku, Muusa)
- § Säännöt valmiina toukokuun lopussa



Finna CC BY-NC-SA 4.0



# Konversion pääkohtia

- § Musan ja Cillan käsitteet on liitetty YSAan ja Allärsiin ja poistettu Asterista
- § YSAa ja Allärsia ei enää päivitetä toukokuun 2019 jälkeen
  - Ø konvertoidaan YSOksi
- § Asiasanaketjut puretaan
  - Ø musiikkiketjujen osat linkitetään osakentällä †8
- § Jatkossa käytössä YSO, SLM ja Seko



Finna CC BY-NC-SA 4.0

# Musiikkikirjat ja -artikkelit



§ Konvertoidaan yleisten konversiosääntöjen mukaan

§ Samoin elokuvaa käsittelevä kirjallisuus

Kenttä	Sisältö	Sanasto
650	Aihe	yso/fin
648	Aika aiheena	yso/fin (tilapäinen)
651	Paikka aiheena	yso/fin (yso-paikat)
655	Lajityyppi/muoto	slm/fin

# Nuottijulkaisut, äänitteet, musiikkivideot

- § Ketjun asemesta 3XX-kentät ja 655
- § Voidaan tarvittaessa linkittää †8 osakentän avulla
- § Soveltuvien osien lisäksi elokuva-aineistot



Kenttä	Sisältö	Sanasto
370	Luontipaikka	yso/fin (yso-paikat)
388	Luomisaika	yso/fin (tilapäinen)
382	Esituskokoonpano	seko
655	Lajityyppi/muoto	slm/fin

# Ketjun purkamisesta eri aineistoissa

650 #7 | a viihdemusiikki | z Suomi | y 2000-2009 | 2 musa

Kirja tai artikkeli, joka *käsittelee* suomalaista viihdemusiikkia:

648 #7 †a 2000-2009 †2 yso/fin

650 #7 †a viihdemusiikki †2 yso/fin †0 <http://www.yso.fi/onto/yso/p8434>

651 #7 †a Suomi †2 yso/fin †0 <http://www.yso.fi/onto/yso/p94426>

Nuottijulkaisu, äänite tai video, joka *on* suomalaista viihdemusiikkia:

370 ## †8 1\u †g Suomi †2 yso/fin †0 <http://www.yso.fi/onto/yso/p94426>

388 1# †8 1\u †a 2000-2009 †2 yso/fin

655 #7 †8 1\u †a viihdemusiikki †2 slm/fin †0

<http://urn.fi/URN:NBN:fi:au:slm:s421>

# Esityskokoonpanojen tarina

- § Nyt kentissä 650, 382 ja 500 otsikolla
  - § "Soitinnus:" tai "Esityskokoonpano:"
  - § tai ilman otsikkoa pelkkä listaus esityskokoonpanosta
- § Konversiossa 650-kentän esityskokoonpanot siirretään kenttään 382
  - § Siirretään, kun musiikkiaineisto JA Seko-termi
  - § Siirretään, vaikka esityskokoonpanomerkinnästä ei tulisikaan täydellinen (myöhemmin täydennettävissä)
- § Olemassa olevat 382- ja 500-kentät jäävät paikoilleen

# Sanasto elää

- Vain osa muutoksista edellyttää korjausta
- Konversio korjaa
  - tapaukset, joissa tietueessa käytetty termi on ohjausterminä yhdelle auktorisoidulle asiasanalle (kyltit > kilvet ja kyltit)
  - tapaukset, joissa asiasana on muutettu paikaksi (150 > 151)
    - myös tapaukset, joissa auktorisoitu asiasana (150) on virheellisesti paikkakentässä (650 |z tai 651)
    - tapaukset, joissa auktorisoitu paikka on virheellisesti 650 |a, |x tai |y -kentässä

# Sanasto elää 2

- Konversio ei korjaa
  - tapauksia, joissa tietueessa käytetty termi on ohjausterminä usealle asiasanalle (tölkit à purkit | juomatölkit)
  - tapauksia, joissa tietueessa käytetylle termille on lisätty sulkutarkenne, tai se on jaettu useaksi käsitteeksi (oliot, leikkaus)
- Ø konversio jättää nämä paikalleen, poistaa sanastokoodin, vaihtaa 2. indikaattorin 4:ksi ja tulostaa tarkistuslistan tietueista

# Sanasto elää 3

- Konversio ei korjaa
  - tapauksia, joissa tietueessa 650-kenttään merkitty nimi kuuluisi kenttään 610 (Helsingin kaupunginorkesteri)
  - tapauksia, joissa tietueessa käytettyä termiä ei ole auktorisoitu, riippumatta siitä onko se entisen vapaan indeksoinnin käytännön mukaisesti sallittu

Ø konversio siirtää nämä kenttään 653



# Aikataulusta

- YSO on käytettävissä Asterissa *toukokuussa*
- Fennica aloittaa YSO:n käytön kun se on Asterissa
  - Muutkin voivat aloittaa silloin
- YSAan auktorisoidaan vielä ennen konversiota
  - Tänä vuonna pidetyissä kokouksissa hyväksytyt asiasanat ja muutokset
  - Melindassa paljon käytettyjä paikkoja
- YSAa voi käyttää konversioon asti (*heinäkuun alku*)
- Seuraava sanastokokous pidetään syksyllä
- Siitä alkaen asiasanat auktorisoidaan YSOon

# Paikallistietokannat ja Finna

- § Konvertoidaan erikseen Melindan lisäksi
  - § Finna hyödyntää URI-linkkejä hakuindeksiä luotaessa
- § Ei voida ajaa replikoinnin kautta näin suurelle aineistolle
  - § Voyager, Koha, Aurora, jne.
- § Kansalliskirjasto tekee konversion osalle Melinda-kirjastoista
- § Muita varten on käytettävissä konversio-ohjelma
  - § python-kieli, sanastot, avoin lähdekoodi, Github
- § Auktoriteetit muiden kirjastojärjestelmien käyttäjille
  - § Sanastot tulevat ladattavaksi Finton rajapinnan kautta nykyisten RDF, Turtle ja JSON-muotojen lisäksi myös MARC-auktoiteettitietueina

# Alustava aikataulu

